

GOVERNMENT OF NEPAL

EUROPEAN UNION

Ministry for Foreign
Affairs of Finland

पोषण र आयआर्जनको लागि

काउली खेती

ग्रामीण जलस्रोत व्यवस्थापन परियोजना, तेस्रो चरण

FCG.

काउली खेती प्रविधि

उपयुक्त ठाउँ तथा वातावरणको छनौट:

चिसो हावापानीमा खेती गरिने तरकारी बाली हो, तर केही बर्णशङ्कर जातहरू छोटो अवधि र बढी तापक्रममा पनि खेती गर्न सकिन्छ ।

ध्यान दिने पर्ने: अगौटे जातलाई जाडो याममा रोप्दा वोट बढन नपाई साने फुल लाग्ने गर्दछ । मध्य मौसमी जातलाई गर्मी याममा रोप्दा पातै पात मात्र लागी ठण्डा तापक्रम पाएपछि फुल लाग्ने गर्दछ । पछौटे जात जस्तै स्नोवल भन्ने जाडो याममा वोटको विकास भै केहि गर्मि लागेपछि फुल लाग्ने गर्दछ । अगौटे काउली बालीलाई लामो दिन र बढी तापक्रम चाहिन्छ । पछौटे जातको बालीले उत्तरार्धमा बढी तापक्रम खप्न सक्छ । जात अनुसार लगाउने समय नमिलेमा उत्पादन लिन सकिदैन ।

जातहरू

अगौटे जात: पुसा दिपाली, इन्डम अर्लि, पुसा कार्तिकी, अर्लि कुवाँरी, सिल्भर कप ६०, मिल्क वे, ह्वाइट ल्फेस, सिल्भर मुन ६०, ट्रिपिकल ४५ दिने, आदि ।

मध्यम जात: स्नो काउन, स्नो किङ्ग, काठमान्डौ स्थानिय, आदि ।

पछौटे जात: माधुरी, स्नो मिस्टिक, स्नोवल १६, किवो जायन्ट, आदी ।

नर्सरी स्थापना तथा व्यवस्थापन

- नर्सरी ब्याड राम्रोसंग खनजोत गरी माटो मसिनो र बुरबुराउँदो बनाउने ।
- प्रति वर्ग मिटर १० कि.ग्रा. राम्ररी कुहिएको गोबर/कम्पोष्ट मल माटोमा मिलाउने ।
- तयारी ब्याडलाई कम्तिमा ३ हप्तासम्म सेतो (पारदर्शी) प्लाष्टिकले छोपी माटो निर्मलिकरण गर्ने ।
- ब्याडको चौडाइबाट ४-५ अंगुलको फरकमा सिधा लाइनहरू कोर्ने । उक्त लाइनमा पातलो गरी वीड खसाल्ने, वीड २ से.मी. भन्दा गहिरोमा पर्नु हुँदैन ।

- मसिनो माटो तथा मलको मिश्रणले वीउ पुरी माथिबाट छापो दिने । माटो सुख्खा भएमा छापोको माथिबाट हजारीको सहायताले पानी दिने । पानी तथा तुषारोबाट विरुवालाई जोगाउन आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।
- वीउको अंकुरण शुरु भएपछि ब्याड माथी राखेको छापो हटाउने ।
- २०-२५ दिनमा विरुवा ४-५ पाते भएपछि साँभ पख बारीमा सार्ने ।

बिउ दर, रोप्ने समय र दुरी

बाली	जात	लगाउने समय			रोप्ने दुरी (से.मी.) लाइन देखि लाइन र बोट देखि बोट सम्म	बीउ/बेर्ना दर (ग्राम वा संख्या/ रोपनी)
		तराई	मध्य पहाड	उच्च पहाड		
काउली	अगौटे	असार-श्रावण (भदौ-असोज)	चैत-वैशाख (जेठ-असार)	चैत-असार	४५ × ४५	३०-४० ग्राम/२५०० बेर्ना
	मध्यम	भदौ-असोज	श्रावण-भाद्र	माघ-श्रावण	६० × ४५	३० ग्राम/१८०० बेर्ना
	पछौटे	असोज-मंसिर	असोज- कार्तिक	माघ-वैशाख	६० × ४५	३० ग्राम/१८०० बेर्ना

बारी व्यवस्थापन

- जग्गा राम्रो संग खनजोत गर्ने ।
- वेर्नालाई ब्याड वाट उखेलनु अगाडी ब्याडमा पानी हालेर माटो कमलो भएपछि मात्र होसियारी साथ वेर्ना उखेलनु पर्छ ।
- रोप्दा नर्सरीमा जति गडेको छ त्यो भन्दा बढी गाड्नु हुँदैन ।

- जरा माटोले राम्रो संग समाल्ने गरी थिचि दिनु पर्दछ ।
- वेर्ना सारेको ३-४ दिन भित्र वेर्ना मरेको ठाउँमा नयाँ वेर्ना सार्ने ।
- सिंचाई सुविधा भएको ठाउँमा ड्याङ्गमा खेती गर्दा राम्रो हुन्छ ।
- वेर्ना सार्नासाथ पानी हाल्ने तर पानी हाल्दा ५ दिन सम्म कुलो नलगाई हजारीवाट बोट वरीपरी हाली दिनु पर्दछ । त्यस पछि सिंचाई र गोडमेल आवश्यकता अनुसार गर्ने ।

मलखाद व्यवस्थापन

- कम्पोष्ट मल ५० डोका प्रति रोपनी प्रयोग गर्ने ।
- रासायनिक मल प्रयोग गर्ने भए प्रति रोपनी डि.ए.पी ७ के.जी, म्युरेट अफ पोटास ५ के.जी. र यूरिया ५ के.जी प्रयोग गर्ने ।

- यूरियाको प्रयोग गर्दा २.५ के.जी. जमीनको अन्तिम तयारी गर्दा माटोमा मिसाउने । बाँकी यूरिया लाई बराबर दुई भाग गरि बेर्ना सारेको २५ र ५० दिनको फरकमा दुई पटक हाली माटोले पुर्ने र सिंचाई गर्ने ।

ध्यान दिनु पर्ने: सम्भव भएसम्म पिना १०० के.जी. र बोनमिल ५०-१०० के.जी. प्रति रोपनी का दरले प्रयोग गर्ने । आवश्यकता अनुसार भोल मल तथा सूक्ष्म पोषक तत्व (मोलिबडेनम तथा बोरोन) को प्रयोग गर्ने ।

सिंचाई र निकास

- मौसम र आवश्यकता अनुसार ३ देखि ४ पटक सिंचाई गर्ने ।
- युरिया मल दिएपछि र गोडमेल पछि सिंचाई गर्ने । बारीमा पानी जम्न नदिने ।

बाली लिने

- जात अनुसार बेर्ना रोपेको ६० देखि १२० दिनमा काउली तयार हुन्छ ।
- बजार भाउ लाई विचार गरि, काउलीको खाने भाग फुक्नु भन्दा पहिले नै कसिएको अवस्थामा नै काट्ने ।

सम्पर्क

परियोजना सहयोग इकाई:

अमरगढी नगरपालिका - ५, डडेल्धुरा, सुदूरपश्चिम प्रदेश, नेपाल

फोन: + ९७७ -९६-४१०४१३/४१०४१४

फ्याक्स: + ९७७ -९६-४१०४१५

ईमेल: info@rvwrmp.org.np

www.rvwrmp.org.np

सम्पर्क कार्यालय:

मानभवन, जावलाखेल, ललितपुर, नेपाल

फोन: + ९७७-१- ५५५०६२८/५५४३३०१

फ्याक्स: + ९७७-१-५५२९४१७

प्राविधिक सहयोग इकाईहरु: अछाम,, बैतडी, बझाङ्ग, बाजुरा, डडेल्धुरा, दैलेख, दार्चुला, डोटी, हुम्ला र कैलाली

“यो सामग्री युरोपेली संघ र वैदेशिक मामिला मन्त्रालय, फिनल्याण्ड समेतको आर्थिक सहयोगमा उत्पादन गरिएको हो । यसमा व्यक्त गरिएका दृष्टिकोणहरुले युरोपेली संघ वा वैदेशिक मामिला मन्त्रालय, फिनल्याण्डको आधिकारिक धारणा प्रतिबिम्बित गर्दैन ।”